

Олена Юрійвна БЕРЕЗІНА

кандидат економічних наук, професор, кафедра фінансів
Черкаський державний технологічний університет
E-mail: o.berezina@chdtu.edu.ua

**МОНІТОРИНГ СТАНУ ДОМОГОСПОДАРСТВ В ПРОЦЕСІ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ
СТАЛОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ**

Березіна, О. Ю. Моніторинг стану домогосподарств в процесі визначення рівня сталості регіонального розвитку [Текст] / Олена Юрійвна Березіна // Український журнал прикладної економіки. – 2018. – Том 3. – № 3. – С. 29–37. – ISSN 2415-8453.

Анотація

Вступ. Загальні положення концепції сталого розвитку детально розроблені в деклараціях та доповідях різних міжнародних організацій. Перевагою основної концепції є можливість узгодження загальних критеріїв розвитку з конкретними існуючими та перспективними умовами країн і регіонів (соціальні, геополітичні, екологічні, економічні, історичні тощо). У цьому контексті невідкладним завданням є не тільки створення цілей, а й розвиток системи показників, які визначатимуть ступінь прогресу в кожному напрямку.

Метою статті є розробка системи показників для моніторингу стану українських домогосподарств, спрямованих на визначення рівня сталості регіонального розвитку.

Результати. У статті визначено основні цілі сталого розвитку, успішність досягнення яких може бути визначена на основі моніторингу стану домогосподарств. Встановлено сучасні світові тенденції щодо стану, розміру та фінансів домогосподарств. Окреслено завдання сталого розвитку та показники моніторингу стану домогосподарств, які можуть бути використані для встановлення успішності виконання цих завдань на регіональному рівні. Цілі сталого розвитку в Україні – це нова система взаємоузгоджених заходів управління для економічних, соціальних та екологічних заходів, спрямованих на розвиток суспільних відносин на основі довіри, солідарності, рівності поколінь та безпечного середовища.

Висновки. Моніторинг стану домогосподарств дозволяє встановити, чи є прогрес у розвитку регіон, рівно як і ступінь успіху досягнення цілей сталого розвитку території. Результати моніторингу можуть використовуватися для виявлення впливу регіонального прогресу на зменшення бідності та нерівності, поліпшення здоров'я та добробуту населення, забезпечення якісної освіти, доступу до чистої води та відповідних санітарних умов.

Ключові слова: сталий розвиток, домогосподарство, регіон, цілі сталого розвитку.

Olena Yuriivna BEREZINA

PhD in Economics, Professor, Finance Department
Cherkasy State Technological University
E-mail: o.berezina@chdtu.edu.ua

**MONITORING OF THE HOUSEHOLDS' STATE IN THE PROCESS OF DETERMINING THE
SUSTAINABILITY LEVEL OF REGIONAL DEVELOPMENT**

Abstract

Introduction. General provisions and conceptual regulation of the sustainable development concept are elaborated in detail in the declarations and reports of various international organizations. Main concept's advantages are the possibility of coordinating the general

© Олена Юрійвна Березіна, 2018

development benchmarks with the specific existing and perspective conditions of the countries and regions (social, geopolitical, ecological, economic, historical, etc.). In this context, an urgent challenge is not only the targets' establishment, but also development the system of indicators, that will determine the degree of progress in each direction.

Purpose. *The purpose of the study is to develop a system of indicators for monitoring the state of Ukrainian households, aimed at determining the sustainability level of regional development.*

Results. *The main goals of sustainable development, the success of which can be determined on the basis of the households' state monitoring, were identified in article. The modern global trends of the state, size and finances of households were determined. Sustainable development objectives and indicators for monitoring the state of households that can be used to establish the success of these tasks at the regional level were identified. Sustainable Development Goals (SDGs) in Ukraine is the new system of mutually agreed management measures for economic, social and environmental measures aimed at building public relations on the basis of trust, solidarity, equality of generations, and a secure environment.*

Conclusions. *Monitoring of the households' state allows determining the progressive of the regional development and the success of achieving the sustainable development goals at the territory. Results of monitoring can be used for identifying the impact of regional progress on poverty alleviation and reducing inequalities, improving the health and well-being of the population, ensuring quality education, access to clean water and appropriate sanitation conditions.*

Keywords: *sustainable development, household, region, sustainable development goals.*

JEL classification: B41, D10, F29, R11, R20, R58

Вступ

Концепція сталого регіонального розвитку походить із глобальної концепції сталого розвитку, ключові положення та концептуальні регламентації якої детально розробляються в деклараціях та доповідях різноманітних міжнародних організацій, зокрема, ООН та Римського клубу. Так, у червні 1992 року задекларовано необхідність визнання принципів сталого розвитку ключовими орієнтирами становлення нового справедливого суспільства. Однією з переваг концепції є можливість узгодження загальних орієнтирів розвитку з конкретними наявними та перспективними специфічними умовами країн та регіонів (соціальними, геополітичними, екологічними, економічними, історичними тощо). В цьому контексті нагальною проблемою є не лише встановлення цільових орієнтирів, а й формування систем показників, що дозволять визначити ступінь прогресу по кожному з напрямів.

Серед робіт, присвячених дослідженню проблем забезпечення сталого регіонального розвитку слід особливо виділити дослідження В. Барановського, О. Білоруса, Г. Брунтланд, Б. Буркинського, З. Герасимчук, Б. Данилишина, М. Долішнього, С. Дорогунцова, М. Згуровського, Е. Лібанової, Н. Павліхи, А. Урсула, М. Хвесика. Питанням оцінки рівня життя населення та стану домогосподарств України присвячені праці Е. Лібанової, Н. Іванової, Т. Кізима, М. Крупки, Л. Окуневої, О. Свірідонова, Г. Старостенко, С. Юрія та ін. Але, незважаючи на наявність значного кола досліджень, залишається недостатньо розробленим питання оцінки сталості регіонального розвитку, формування єдиної системи показників, а також інформативності результатів моніторингу стану домогосподарств для встановлення рівня сталості регіонального розвитку.

Мета та завдання статті

Метою статті є дослідження процесу формування системи показників моніторингу стану домогосподарств України, спрямованого на визначення рівня сталості регіонального розвитку. У межах досягнення мети виокремлено такі завдання:

ISSN 2415-8453. Український журнал прикладної економіки. 2018 рік. Том 3. № 3.

визначити основні цілі сталого розвитку, успішність досягнення яких може бути встановлена на основні моніторингу стану домогосподарств; окреслити сучасні світові тенденції щодо стану, розміру та фінансів домогосподарств; описати завдання сталого розвитку та показники моніторингу стану домогосподарств, які можуть бути використані для встановлення успішності виконання цих завдань на регіональному рівні.

Виклад основного матеріалу дослідження

За результатами роботи Саміту ООН, що відбувся в рамках 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у 2015 році, було прийнято Порядок денний в галузі розвитку до 2030 року та сімнадцять Цілей Сталого Розвитку, що є головними пріоритетами суспільного поступу на найближче майбутнє [0]. Проголошуючи нову еру національних дій та міжнародного співробітництва, новий порядок денний зобов'язує кожну країну здійснити широкий спектр заходів, які будуть спрямовані не тільки на усунення корінних причин бідності, а й на покращення економічного зростання і процвітання, а також на задоволення потреб людей в охороні здоров'я, освіті та соціальному забезпеченні, передбачаючи при цьому охорону навколишнього середовища [2].

Моніторинг і аналіз 17 ЦСР і 169 завдань нового порядку денного буде здійснюватися за допомогою сукупності глобальних показників. Слід зазначити, що ознайомлення зі звітами ООН щодо досягнення цілей сталого розвитку (оприлюднені за період 2014-2016 рр.) свідчить про те, що розробка єдиної системи показників наразі триває. Процес перевірки та перегляду проводитиметься щорічно Політичним форумом високого рівня зі сталого розвитку на основі звіту про хід досягнення ЦСР, який готуватиме Генеральний секретар ООН. Слід зазначити, що визначивши з переліку 17 цілей та 169 завдань найбільш пріоритетні для себе, країни розробляють власні національні показники, які допоможуть відстежувати хід виконання цілей та завдань [3].

До країн, що взяли на себе зобов'язання щодо переходу системи господарювання на принципи сталого розвитку, належить і Україна. Зокрема, у Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» сталий розвиток визначено в якості базового імперативу утвердження ідей гідності, свободи та майбутнього [4]. Цілі сталого розвитку в Україні становлять нову систему взаємоузгоджених управлінських заходів за економічним, соціальним та екологічним (природоохоронним) вимірами, спрямовану на формування суспільних відносин на засадах довіри, солідарності, рівності поколінь, безпечного навколишнього середовища. У вересні 2017 року Уряд України представив Національну доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна» [5], яка визначає базові показники для досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР). У доповіді представлені результати адаптації 17 глобальних ЦСР з урахуванням специфіки національного розвитку. Беручи до уваги принцип «нікого не залишити осторонь» та використовуючи широкий спектр інформаційних, статистичних та аналітичних матеріалів, була розроблена національна система ЦСР (86 завдань розвитку та 172 показники для моніторингу їх виконання). Реалізація ЦСР на регіональному рівні потребує удосконалення процесу прийняття управлінських рішень на основі аналізу відповідної статистичної інформації. Комплексний підхід до дослідження прогресу на шляху досягнення ЦСР передбачає застосування різноманітних типів інформації, які дозволять визначити масштаби та напрями зрушень, виявити прямі та приховані причинно-наслідкові зв'язки та фактори найбільш вагомego впливу для подальшого використання у процесі розроблення відповідної державної політики [5].

Глобальні показники призначені для аналізу тенденцій досягнення визначених на глобальному рівні ЦСР до 2030 року та здійснення міжнародних зіставлень. Проте такі показники не завжди прийнятні у національному контексті. Показники, призначені для

здійснення моніторингу на національному, регіональному та локальному рівнях, мають розроблятися з урахуванням можливостей національної статистичної системи. Так, наприклад, система глобальних показників ЦСР, наведена за результатами 47-ї пленарної сесії Статистичної комісії ООН, загалом містить 240 показників [6]. Аналіз наявної в Україні інформаційної бази для моніторингу глобальних показників досягнення ЦСР свідчить, що наразі органи державної статистики збирають інформацію щодо 96 показників. При цьому інформація збирається та розробляється: за 52 показниками – у повній відповідності до існуючих міжнародних стандартів, за 44 показниками – у неповній відповідності (частковій) до існуючих міжнародних стандартів [5].

Успішність виконання чотирнадцяти завдань з досягнення ЦСР в регіонах України (із зазначених вище 86) можливо перевірити за допомогою 28 кількісних показників стану домогосподарств. Ці показники стосуються 6 цілей (Ціль 1. Подолання бідності; Ціль 2. Подолання голоду та розвиток сільського господарства; Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя; Ціль 4. Якісна освіта; Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови; Ціль 10. Скорочення нерівності), табл. 1.

Таблиця 1. Завдання та показники моніторингу стану домогосподарств для визначення сталості регіонального розвитку

Ціль	Завдання	Показник
Ціль 1. Подолання бідності	1.1. Скоротити в 4 рази рівень бідності, зокрема шляхом ліквідації її крайніх форм	1.1.1. Частка населення, чиї середньодушові еквівалентні сукупні витрати є нижчими за фактичний (розрахунковий) прожитковий мінімум, %
		1.1.2. Частка осіб, добове споживання яких є нижчим за 5,05 доларів США за ПКС, %
	1.2. Збільшити охоплення бідного населення адресними програмами соціальної підтримки	1.2.1. Частка бідних, які охоплені державною соціальною підтримкою, в загальній чисельності бідного населення, %
	1.3. Підвищити життєстійкість соціально вразливих верств населення	1.3.1. Співвідношення рівнів бідності домогосподарств з дітьми та домогосподарств без дітей, рази
1.3.2. Частка витрат на харчування в сукупних витратах домогосподарств, %		
Ціль 2. Подолання голоду	2.1. Забезпечити доступність збалансованого харчування на рівні науково-обґрунтованих норм для всіх верств населення	2.1.1. Споживання м'яса в розрахунку на одну особу, кг/рік
		2.1.2. Споживання молока в розрахунку на одну особу, кг/рік
		2.1.3. Споживання фруктів у розрахунку на одну особу, кг/рік
Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя	3.9. Здійснити реформу фінансування системи охорони здоров'я	3.9.1. Частка витрат населення у загальних видатках на охорону здоров'я, %
Ціль 4. Якісна освіта	4.1. Забезпечити доступність якісної шкільної освіти для всіх дітей та підлітків	4.1.1. Частка населення, задоволеного доступністю та якістю послуг шкільної освіти, %
	4.2. Забезпечити доступність якісного дошкільного розвитку для всіх дітей	4.2.1. Чистий показник охоплення дошкільними навчальними закладами дітей віком 5 років, %
	4.3. Забезпечити доступність професійної освіти	4.3.1. Частка домогосподарств, які потерпають через відсутність коштів для отримання членом родини будь-якої професійної освіти, %
	4.5. Збільшити поширеність серед населення знань і навичок, необхідних для отримання гідної роботи та підприємницької діяльності	4.5.1. Рівень участі дорослих та молоді у формальних та неформальних видах навчання та професійної підготовки за останні 4 тижні, % населення віком 15–70 років

Ціль	Завдання	Показник
		4.5.2. Частка населення, яке повідомило, що за останні 12 місяців користувалось послугами Інтернету, %
Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови	6.1. Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкція систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання	6.1.1. Частка сільського населення, яке має доступ до безпечної питної води, %
		6.1.2. Частка сільського населення, яке має доступ до економічно доступної питної води гарантованої якості, %
		6.1.3. Частка міського населення, яке має доступ до безпечної питної води, %
		6.1.4. Частка міського населення, яке має доступ до економічно доступної питної води гарантованої якості, %
		6.1.5. Частка сільського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %
		6.1.6. Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %
	6.2. Забезпечити доступність сучасних систем водовідведення, будівництво та реконструкція водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання	6.2.1. Частка сільського населення, яке має доступ до покращених умов санітарії, %
		6.2.2. Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %
Ціль 10. Скорочення нерівності	10.1. Забезпечити прискорене зростання доходів найменш забезпечених 40% населення	10.1.1. Співвідношення доходів 10% найбільш забезпечених і 40% найменш забезпечених осіб, рази
		10.1.2. Співвідношення доходів 40% найменш забезпечених і 60% більш забезпечених осіб, %
	10.3. Забезпечити доступність послуг соціальної сфери	10.3.1. Частка сільських домогосподарств, які потерпали від позбавлення через незабезпеченість населеного пункту своєчасними послугами швидкої медичної допомоги, %
		10.3.2. Частка сільських домогосподарств, які потерпали від позбавлення через відсутність поблизу житла медичної установи, %
		10.3.3. Частка сільських домогосподарств, які потерпали від позбавлення через відсутність регулярного щоденного транспортного сполучення з іншим населеним пунктом з розвинутою інфраструктурою, %
	10.5. Провести реформу пенсійного страхування на засадах справедливості та прозорості	10.5.1. Співвідношення середнього розміру пенсії та середньої заробітної плати в економіці (за наявності 35 років сплати внесків), %

Джерело: побудовано автором на основі [5]

Згідно з рекомендаціями ООН, домогосподарством вважається група осіб, які досягли між собою певних домовленостей щодо забезпечення власного споживання. Зарубіжні науковці К. Макконнел і С. Брю вважають, що «...домогосподарство є постачальником усіх економічних ресурсів, і одночасно споживачем більшої частини національного продукту» [7, с. 77]. Г. Беккер наголошує на важливості виробничої функції, яку виконують домогосподарства в сучасних умовах. Система національних рахунків дає визначення домогосподарства як невеликої групи людей, що проживають в одному помешканні, повністю або частково об'єднують свої доходи і майно, спільно споживають певні види товарів і послуг. Спільне проживання і ведення побуту передбачають спільні витрати, тобто члени домогосподарства повинні мати спільний бюджет для задоволення своїх потреб» [8]. Згідно із Законом України «Про Всеукраїнський перепис населення» від 19.10.2000 р. № 2058-III, домогосподарство – це сукупність осіб, які спільно проживають в одному житловому приміщенні або його частині, забезпечують себе всім необхідним для життя, ведуть спільне господарство, повністю або частково об'єднують та витрачають кошти [9].

Кількість домогосподарств в Україні упродовж 2010–2018 рр. зменшилася на 13,83% – з 17 до 14,935 млн. одиниць, що пов'язано із складною демографічною ситуацією в країні. Середній розмір домогосподарства в Україні впродовж досліджуваного періоду коливався в межах від 2,59 до 2,58 осіб, що відповідає середньоєвропейським показникам [10] (від 2,0 до 2,8 осіб).

Середні розміри домогосподарств істотно відрізняються між різними континентами, а також по країнах. За даними ООН [11], останні тенденції за останні 50 років також показали зниження розмірів домогосподарств. Наприклад, у Франції середній розмір домогосподарств зменшився з 3,1 у 1968 році до 2,3 у 2011 році, тоді як рівень народжуваності в країні знизився з 2,6 до 2,0 народжених на одну жінку. У Кенії середній розмір домогосподарств зменшився з 5,3 особи на одне домогосподарство у 1969 році до 4,0 у 2014 році, відповідно до зниження народжуваності з 8,1 до 4,4 народжених на одну жінку.

Все більше старіння населення, особливо в розвинених країнах, викликає демографічний зсув у майбутніх потребах догляду, але це також означає, що люди перебувають у власних будинках довше, що впливає на цикл існуючого житла. Однією з найбільш помітних змін стало зростання домогосподарств у Великобританії та інших розвинених країнах.

Наприклад, статистичні дані, опубліковані Національними рекордами Шотландії, свідчать про вплив цих демографічних процесів, оскільки прогнозується, що майбутній попит домогосподарств зростатиме швидше, ніж зростання населення. До 2037 року зростання населення Шотландії прогнозується на рівні 9%, причому зростання кількості домогосподарств прогнозується на рівні 17%. Ця різниця в 8% є наслідком зростання попиту домогосподарств з боку існуючого населення. В Англії, в даний час і до 2041 року, очікується, що населення зросте на 16%, а прогнозується зростання домогосподарств на 23%, що призведе до 7% різниці у попиті [11].

Стан, обсяги, середні значення та розподіл фінансів домогосподарств дозволяє зробити висновок щодо рівня розвитку території та поступальності цього розвитку. Так, успіх досягнення першої з цілей сталого розвитку – подолання бідності – може бути оцінений за допомогою таких показників: частка населення, чії середньодушові еквівалентні сукупні витрати є нижчими за фактичний (розрахунковий) прожитковий мінімум; частка осіб, добове споживання яких є нижчим за 5,05 доларів США за ПКС; частка бідних, які охоплені державною соціальною підтримкою, в загальній чисельності бідного населення; співвідношення рівнів бідності домогосподарств з дітьми та домогосподарств без дітей, рази; частка витрат на харчування в сукупних витратах домогосподарств (див. табл. 1) та ін. Згідно з останніми дослідженнями, в цілому світ стає багатшим, але основною проблемою є нерівномірність розподілу цього багатства, яка дедалі посилюється. За даними глобального звіту Credit Suisse [12], протягом 12 місяців до середини 2018 року загальне глобальне багатство домогосподарств збільшилося майже на 14 трильйонів доларів до 317 трильйонів доларів – темп зростання склав 4,6%. Тим часом середнє багатство зросло на 3,2% до рекордних 63,1 тис дол. США на одну особу. При цьому найбільші досягнення в цьому напрямі демонструють Північна Америка та Європа, що разом утримують 60% загального багатства домогосподарств, при цьому на їх території розміщено лише 17% домогосподарств світу.

За 2018 рік Північна Америка додала 6,5 трлн дол. США до загального багатства домогосподарств, майже всі вони – у США, тоді як Європа додала 4,4 трлн дол. США, а Китай міцно закріпився на другому місці в рейтингу світового багатства, додавши 2,3 трлн дол. США. Латинська Америка була єдиним регіоном, де спостерігалось падіння домогосподарств. Частково це було пов'язано з економічною турбулентністю в Аргентині та Бразилії, йдеться у звіті.

Протягом наступних п'яти років прогнозується, що глобальне багатство зросте майже на 26%, і до 2023 року дорівнюватиме 399 трильйонам доларів. Третина цього зростання має бути на ринках, що розвиваються, хоча на їхню частку припадає лише п'ята частина поточного багатства. Розширення середнього класу призведе до значного зростання цього багатства, але кількість мільйонерів також швидко зросте, досягнувши рекордних 55 мільйонів до 2023 року. В даний час в усьому світі налічується 42,2 млн мільйонерів, що на 2,3 млн більше ніж в минулому році. В звіті зазначається, що в той час як 50% найменш заможних домогосподарств світу колективно володіють менше 1% світового багатства, найбагатші 10% – володіють 85%. Найзаможніші домогосподарства світу, частка яких складає 1% від загальної чисельності домогосподарств володіють майже половиною світового багатства (47%) [12].

Згідно доповіді Oxfam, найбільша половина світу не бачила зростання багатства з 2010 року. І навпаки, багатство мільярдерів зросло в середньому на 13% – у шість разів швидше, ніж заробітна плата звичайних працівників, яка зросла на середньорічну суму лише на 2% [13].

Що стосується України, то результати аналізу динаміки середньомісячних сукупних ресурсів та витрат домогосподарств за 2010–2017 рр., представлені на рис. 1.

Рис. 1. Динаміка середньомісячних сукупних ресурсів та витрат домогосподарств України

Джерело: побудовано автором на основі [14; 15; 16].

В цілому за аналізований період середньомісячні сукупні ресурси в розрахунку на одне домогосподарство перевищують аналогічні середньомісячні сукупні витрати в середньому на 12,22% або 537,91 грн. Найбільша різниця у відсотковому значенні мала місце у 2012 та 2013 роках – 15% (542,4 грн) та 17% (640,3%) відповідно, а в абсолютному – у 2017 році (1025,83 грн), але у відносних показниках це склало лише 14%.

Середній темп приросту сукупних ресурсів домогосподарств за аналізований період становить 13,76%, при цьому найбільше зростання відбулося у 2017 році – на 30,88%, а найменше – у 2012 році – на 7,61%. Середній темп приросту витрат домогосподарств дещо нижчий – він становить 13,15%, при цьому тенденція щодо найінтенсивнішого та найповільнішого зростання аналогічна показникам ресурсів – 3,93% у 2012 році та 24,81% у 2017 році. Якщо в цілому порівнювати темпи зростання ресурсів і витрат домогосподарств, то вони мають стрибкоподібний характер, так, доходи мали вищі темпи зростання ніж витрати в 2012–2013 рр.; 2016–2017 рр., в інші періоди темпи зростання витрат переважали. Коригування темпів зростання ресурсів та витрат домогосподарств на індекс інфляції (в межах кожного року) суттєво змінює

картину – так у 2014 та 2015 роках реальні сукупні ресурси домогосподарств зменшились на 22,45% та 28,65% відповідно, а витрати – лише на 18,74% та 21% відповідно. З 2016 року має місце зростання показників – на 6,85% (2016 р.) та 17,18% (2017 р.) сукупних ресурсів домогосподарств, скорегованих на індекс інфляції та 3,12% (2016 р.) та 11,11% (2017 р.) сукупних витрат, скорегованих на індекс інфляції. Тенденція зростання показників з одночасним перевищенням темпів зростання ресурсів (у 2,2 рази у 2016 році та 1,55 рази – у 2017 році) над витратами свідчить про суттєвий прогрес в динаміці показників.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Моніторинг стану домогосподарств дозволяє визначити поступальність регіонального розвитку та успішність досягнення територією цілей сталого розвитку. З 17 цілей сталого розвитку ідентифікувати результативність регіонального прогресу щодо подолання бідності та скорочення нерівності, зміцнення здоров'я і благополуччя населення, забезпечення якісної освіти, доступу до чистої води та належних санітарних умов можливо саме за результатами моніторингу стану домогосподарств за 28 основними показниками, цільові значення на період до 2030 року яких визначені у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна».

Список літератури

1. Юрій С., Кизима Т. Фінанси домогосподарств: теоретичні підходи до трактування сутності. *Фінанси України. 2008. Вип. 8. С. 3-10.*
2. Історичний новий Порядок денний у галузі сталого розвитку одностайно прийнятий 193 державами-членами ООН. URL: <http://www.un.org.ua/ua/informatsiinyi-tsentr/news/3579-2015-09-28-12-06-08-istorichniy-noviy-poryadok-den>.
3. Березина О. Ю., Ткаченко Ю. В. Глобальне партнерство в парадигмі сталого розвитку: освіта, технології, інновації : монографія. Черкаський державний технологічний університет. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А. 2017. 524 с.
4. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України № 5/2015 від 12.01.2015 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
5. Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна». Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Київ: 2017, 176 с.
6. Цілі сталого розвитку. URL: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.
7. Макконнел К., Брю С. Економікс: принципи, проблеми та політика. К.: Хагар-Демос, 2003, 785 с.
8. Крупка М. І., Островерх П. І., Реверчук С. К. Основи економічної теорії: підручник. К.: Атіка, 2001, 344 с.
9. Про Всеукраїнський перепис населення: Закон України від 19.10.2000 р. № 2058 – III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2058-14>.
10. Household Budget Surveys in the EU Methodology and Recommendations for Harmonization 1997, Eurostat, Luxembourg, 1997.
11. The world needs to build 2 billion new homes over the next 80 years. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2018/03/the-world-needs-to-build-more-than-two-billion-new-homes-over-the-next-80-years>
12. Chart of the day: Which countries have the biggest share of global household wealth? <https://www.weforum.org/agenda/2018/11/chart-of-the-day-which-countries-have-the-biggest-share-of-global-household-wealth/>
13. Reward work, not wealth: To end the inequality crisis, we must build an economy for ordinary working people, not the rich and powerful. URL: www.oxfam.org

-
14. Статистичний збірник «Витрати і ресурси домогосподарств України» за 2010-2015 рр. / Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
 15. Статистичний збірник «Витрати і ресурси домогосподарств України у 2016 році» / Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
 16. Статистичний збірник «Витрати і ресурси домогосподарств України у 2017 році» / Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

References

1. Yuri S., Kizima T. (2008). «Household Finance: Theoretical Approaches to the Treatment of Essence». *Finance of Ukraine*. Vol. 8. P. 3-10.
2. The historic new sustainable development agenda has been unanimously adopted by 193 UN member states. Available at: <http://www.un.org.ua/ua/informatsiinyi-tsentr/news/3579-2015-09-28-12-06-08-istorichniy-noviy-poryadok-den>.
3. Berezina O. Yu. (2017). *Global'ne partnerstvo v parady'gmi stalogo rozvy'tku: osvita, texnologiyi, innovaciyi*. [Global partnership in the paradigm of sustainable development: education, technologies, innovations]. Cherkasy State Technological University. Publisher Chabanenko Yu.A. Cherkasy. Ukraine.
4. Pro Strategiyu stalogo rozvy'tku «Ukrayina – 2020»: Ukaz Prezy'denta Ukrayiny`. [About the Strategy of Sustainable Development "Ukraine-2020". Decree of the President of Ukraine]. (2015). No. 5/2015 dated January 12, 2015 Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
5. *Nacional'na dopovid` «Cili stalogo rozvy'tku: Ukrayina»*. [National Report "Sustainable Development Goals: Ukraine"]. (2017). Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine. Kiev. Ukraine.
6. Objectives of sustainable development. Available at: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.
7. McConnell K., Bru S. (2003). *Ekonomiks: pry'ncy'py`, problemy` ta polity'ka*. [Economics: Principles, Problems and Policies]. Hagar Demos. Kiev. Ukraine.
8. Krupka M. I., Ostroverkh P. I., Reverchuk S. K. (2001). *Osnovy` ekonomichnoyi teorii*. [Fundamentals of Economic Theory]. Atika. Kiev. Ukraine.
9. About the All-Ukrainian Population Census: Law of Ukraine dated 19.10.2000 No. 2058 – III. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2058-14>.
10. Household Budget Surveys in the EU Methodology and Recommendations for Harmonization (1997). Eurostat. Luxembourg.
11. The world needs to build 2 billion new homes over the next 80 years. Available at: <https://www.weforum.org/agenda/2018/03/the-world-needs-to-build-more-than-two-billion-new-homes-over-the-next-80-years>
12. Chart of the day: Which countries have the largest share of global household. Available at: <https://www.weforum.org/agenda/2018/11/chart-of-the-day-which-countries-have-the-biggest-share-of-global-household-wealth/>
13. Reward work, not wealth: To end the inequality crisis, we have to build an economy for ordinary people, not the rich and powerful. Available at: www.oxfam.org
14. Statistical collection "Expenses and resources of households of Ukraine" for 2010-2015 / State Statistics Service of Ukraine. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
15. Statistical collection "Expenses and resources of households of Ukraine in 2016" / State Statistics Service of Ukraine. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
16. Statistical collection "Costs and resources of households of Ukraine in 2017" / State Statistics Service of Ukraine. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Стаття надійшла до редакції 17.08.2018 р.